

Asia: VN/9573/2021

Lausuntopyyntö ehdotuksesta eräiksi valtioneuvoston sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksiksi liittyen perusopetuksen jälkeisten koulutusten haku- ja valintaperusteisiin

Lausunnonantajan lausunto (yhteishakuasetus)

Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä

Akava pitää esitettyjä asetusmuutoksia perusteltuina. Muutokset liittyvät oppivelvollisuuden laajentamisesta ja uudesta tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta aiheutuviin haku- ja valinta-asetusten päivitystarpeisiin ja selkeyttävät kokonaisuutta.

Lausunnonantajan lausunto (ammattillisen koulutuksen valintaperusteasetus)

Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (699/2017) muuttamisesta

Akava pitää asetuksen päivittämistä ehdotetusti pääsääntöisesti kannatettavana. Asetusluonnoksessa ehdotetaan muutoksia koulutuksen järjestäjän harkintaan perustuvaa valintaa koskeviin säännöksiin. Lisäksi asetukseen ehdotetaan tehtäväksi eräitä muita tarkentavia muutoksia ja päivityksiä.

Akavan mukaan on tärkeää, että erityisesti oppimäärän yksilöllistämistä tarkastellaan laajempaa kokonaisuutena suhteessa perusopetuslakiin, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin, oppimisen tuen kokonaisuuteen ja tämän jälkeen toisen asteen koulutukseen sekä siihen liittyvään hakumenettelyyn asetuksineen.

Tästä näkökulmasta Akava pitää erittäin tervetulleena asetuksen 19§:ssä ehdotettua muutosta, jonka mukaan harkintaan perustuvan valinta muuttuisi niin, että hakija, jolla on yksilöllistetty arvosana perusopetuksen päättötodistuksessa (ns.tähtioppilas) sekä matematiikan että äidinkielen osalta ohjautuisi suoraan harkinnanvaraiseen valintaan. Akavan näkökulmasta ehdotettu muutos ei

kuitenkaan ole vielä riittävä ratkaisemaan opiskelijavalintaa koskevaa arvosanojen vertailtavuusongelmaa.

Akava pitää välttämättömänä, että esitystä muutetaan siten, että harkintaan perustuvaa valintaa käytetään aina, kun hakijalla on yksilöllistetyn oppimäärän opiskelusta merkintä todistuksessa äidinkielessä, vieraisissa kielissä tai matematiikassa. Menettely vahvistaisi yhteishakumenettelyn yhdenvertaisuutta ja korostaa koulutuksen järjestäjän toteuttaman kokonaisharkinnan merkitystä.

Lisäksi Akava pitää välttämättömänä, että perusopetuksen yksilöllistetyn oppimäärän päättöarvioinnin arvosana, joka on merkitty erillisellä tähtimerkinnällä yksilöllistetyn oppimäärän lisätietona, rinnastuu yhteishakumenettelyssä käytetyssä järjestelmässä arvosanaan 5. Menettely vahvistaisi yhteishakumenettelyn yhdenvertaisuutta.

Lopuksi Akava huomauttaa, kuinka esitettyjen muutosten yhteydessä tulee vielä tarkastella asetuksen 20§:ssä mainittua harkintaan perustuvan valinnan enimmäisprosenttimäärän (30%) tarkoituksenmukaisuutta.

Lausunnonantajan lausunto (lukiokoulutuksen valintaperusteasetus)

Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa

Akava pitää asetuksen päivittämistä ehdotetusti pääsääntöisesti kannatettavana. Lukiokoulutukseen haetaan ja hakeudutaan pääsääntöisesti yhteishaun kautta. Yhteismitalliset, hakumenettelyä koskevat säädökset selkeyttävät käytäntöä sekä helpottavat toisen asteen koulutukseen hakeutuvien opinto-ohjausta perusopetuksessa ja tutkintoon valmentavassa koulutuksessa.

Eryteisesti suurissa kaupungeissa lukiokoulutukseen valittavat opiskelijat valitaan keskiarvoihin perustuen usein hyvinkin pienellä marginaalilla. Siksi perusopetuksen arvioinnin yhdenvertaisuuteen ja vertailukelpoisuuteen on kiinnitettävä huomioita yhdenkin arvosanan vaikuttaessa opiskelijaksi ottamiseen.

Tästä näkökulmasta Akava suhtautuu kriittisesti asetuksen 3§:ssä ehdotettuun muutokseen, jonka mukaan harkintaan perustuvan valinta muuttuisi niin, että hakija, jolla on yksilöllistetty arvosana perusopetuksen päättötodistuksessa (ns.tähtioppilas) sekä matematiikan että äidinkielen osalta ohjautuisi suoraan harkinnanvaraiseen valintaan. Akavan näkökulmasta ehdotettu muutos ei ole riittävä ratkaisemaan opiskelijavalintaa koskevaa arvosanojen vertailtavuusongelmaa.

Akava pitää välttämättömänä, että esitystä muutetaan siten, että harkintaan perustuvaa valintaa käytetään aina, kun hakijalla on yksilöllistetyn oppimäärän opiskelusta merkintä todistuksessa

äidinkielessä, vieraissa kielissä tai matematiikassa. Menettely vahvistaisi yhteishakumenettelyn yhdenvertaisuutta ja korostaa koulutuksen järjestäjän toteuttaman kokonaisharkinnan merkitystä.

Lisäksi Akava pitää välttämättömänä, että perusopetuksen yksilöllistetyn oppimäärän päättöarvioinnin arvosana, joka on merkitty erillisellä tähtimerkinnällä yksilöllistetyn oppimäärän lisätietona, rinnastuu yhteishakumenettelyssä käytetyssä järjestelmässä arvosanaan 5. Menettely vahvistaisi yhteishakumenettelyn yhdenvertaisuutta.

Akava korostaa asetusmuistiossa esitettyä periaatetta, jonka mukaan harkintaan perustuvaa valintaa ei ole tarkoitettu opiskelijoita karsivaksi tai leimaavaksi, vaan sen tarkoitus on turvata yhdenvertaisuus yhteishaun opiskelijavalinnassa ja mahdollistaa opiskelijan opinnoissa tosiasiallisesti menestymisen arviointi. Tämä edesauttaa opiskelijan ohjaamista hänelle parhaiten sopivaan koulutukseen ja oppimisvaikeuksien tunnistamista ajoissa tukitoimenpiteiden suunnittelua silmällä pitäen.

Sahamies Miika
Akava ry